

ที่ สม ๐๐๐๓/๒๗/ท

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๒๒ ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๖

๘ กันยายน ๒๕๕๑

เรื่อง ผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนารายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ ๓๗๘/๒๕๕๑ จำนวน ๑๕ หน้า

ด้วย นางวัชร จันทร์ช่วง ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า นางฉลวย จันทร์ช่วง มารดาของสามีของผู้ร้อง และนายพิชัย จันทร์ช่วง สามีของผู้ร้อง และผู้ร้อง ซึ่งเป็นราษฎรต้นน้ำท่าชะ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องในพื้นที่ที่เคยทำกินมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ โดยในพื้นที่ดังกล่าว ผู้ร้องมีเอกสารยืนยันการทำประโยชน์ในที่ดินเป็นใบตอบรับคำขอหนังสือสิทธิทำกิน และมีแผนที่ระวางที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งระบุว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตระวางประมาณ ๗๗ ไร่ ต่อมาเมื่อมีพายุไต้ฝุ่นเกย์พัดผ่าน ทำให้พืชผลในที่ดินเสียหาย รวมทั้งการมีโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ จึงเกิดปัญหาพิพาทในที่ดินดังกล่าว จนเป็นเหตุให้นางฉลวย จันทร์ช่วง และนายพิชัย จันทร์ช่วง ถูกจับกุมในข้อหาบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติป่าราบร้อน-สลู ผู้ร้องจึงร้องเรียนขอความช่วยเหลือ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าวข้างต้น ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทจริงตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ และการดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ในพื้นที่พิพาทเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล กล่าวคือ กรณีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ การดำเนินการใด ๆ เพื่อฟื้นฟูต้องคำนึงถึงสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิในการครอบครองที่ดินเดิม รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ดังปรากฏรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลการพิจารณาเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลุ่มงานประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โทรศัพท์ / โทรสาร ๐๒-๒๑๙-๓๕๗๓

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

โดย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจสอบ ๓๗๘ / ๒๕๕๑

เรื่อง สิทธิในทรัพย์สิน กรณีโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ปลูกป่า
ทับที่ดินทำกิน

ผู้ร้อง ๑. ราษฎรพื้นที่ป่าต้นน้ำท่าแซะ
๒. นางวัชรวิ จันทร์ช่วง

ผู้ถูกร้อง โครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ กรมป่าไม้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑. จังหวัดชุมพร
๒. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๓. สถานีตำรวจภูธรตำบลสตูล อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

ราษฎรพื้นที่ป่าต้นน้ำท่าแซะ ได้ยื่นเรื่องร้องเรียนเป็นหนังสือตามคำร้องที่ ๕๕๐/๒๕๔๘
ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ และในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐ นางวัชรวิ จันทร์ช่วง ร้องเรียนแทน
นางฉลวย จันทร์ช่วง โดยรวมเป็นคำร้องเดียวกัน และนางวัชรวิ จันทร์ช่วง ได้ร้องเรียนเพิ่มเติมเป็น
หนังสือ ตามคำร้องที่ ๒๔๑/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ (กสม.) พิจารณาเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีมูลและอยู่ในอำนาจหน้าที่ จึงมอบหมายให้คณะ
อนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าชุมชนที่ ๒ ดำเนินการตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติคณะ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๕

สาระสำคัญของเรื่องร้องเรียน

จากคำร้องที่ ๕๕๐/๒๕๔๘ ผู้ร้องร้องเรียนว่า ประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ นางฉลวย จันทร์ช่วง แม่สามีของผู้ร้อง ได้ถูกกล่าวหาจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้หัวหน้าโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ว่าจุดไฟเผาป่าในที่ดินของนางฉลวย แล้วไฟได้ลามไปยังพื้นที่ใกล้เคียงที่อยู่ในเขตพื้นที่สวนป่าของโครงการฯ ที่ดินบริเวณถูกกล่าวหาว่ายังมิได้รับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑

จากคำร้องที่ ๒๔๑/๒๕๕๐ ผู้ร้องร้องเรียนว่า ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๐ นายพิชัย จันทร์ช่วง สามีของผู้ร้อง ได้ถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้โครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ร่วมกับตำรวจตระเวนชายแดนนอกเครื่องแบบจับกุมตัวพร้อมกับนายสุชาติ จันทร์ช่วง และนายเล็ก แสงผ่อง ขณะที่นำเอาเครื่องตัดหญ้าเข้าไปตัดหญ้าและวัชพืชในที่ดินที่ทำกินที่ยังมิได้รับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ โดยแจ้งข้อหา “บุกรุกแผ้วถาง ทำลายสภาพป่าให้ได้รับความเสียหาย และเสื่อมสภาพ เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ”

ที่ดินแปลงเกิดเหตุทั้ง ๒ กรณี เป็นที่ดินแปลงเดียวกัน มีเนื้อที่ ๒๐ กว่าไร่ เป็นที่ดินดั้งเดิมที่นายวัน จันทร์ช่วง สามีนางฉลวย จันทร์ช่วง ได้บุกรุกทำกินมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีหลักฐานคือ ใบดินร่างของ ส.ป.ก. ๒ ชุด ซึ่งเป็นเอกสารเตรียมออก ส.ป.ก. ๔-๐๑

ความต้องการของผู้ร้อง

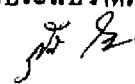
๑. ขอความเป็นธรรมตรวจสอบกรณีการกั้นแก้มจับกุมราษฎร

๒. ขอให้ออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ในที่ดินของนางฉลวย จันทร์ช่วง แปลงที่ตกค้างการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ที่ถูกโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ปลูกป่าทับในที่ดิน

คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าชุดที่ ๒ ตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่า คำร้องเรียนตามคำร้องที่ ๕๕๐/๒๕๔๘ ราษฎรหมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๗ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชุมพร ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐ แจ้งความกล่าวหาว่าราษฎรบุกรุกครอบครองป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเต็งรัง-รับร่อ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติในกรมหลวงชุมพร ด้านทิศเหนือ แต่ราษฎร ๒๐ รายไม่ปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง และคณะอนุกรรมการฯ เห็นว่าผู้ร้องแจ้งว่าอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบ แต่สำหรับกรณีของนางฉลวย จันทร์ช่วง ยังมิได้มีการฟ้องศาล

ดังนั้นคณะอนุกรรมการฯ มีมติให้จัดทำรายงานสรุปผลการตรวจสอบของคำร้องที่ ๕๕๐/๒๕๔๘ ออกเป็น ๓ ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ ๑ รายงานผลการตรวจสอบกรณีการจับกุมนางฉลวย จันทร์ช่วง ว่าจุดไฟเผาป่าจากที่ดินทำกินของผู้ร้องและลามไปยังพื้นที่สวนป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้

ผู้แทน มารวมกับประเด็นการร้องเรียนของนางวัชรวิ จันทรช่วง ในคำร้องที่ ๒๔๑/๒๕๕๐ ซึ่งร้องเรียนว่านายพิชัย จันทรช่วง ถูกจับกุม เนื่องจากเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน

ฉบับที่ ๒ รายงานผลการตรวจสอบกรณีการร้องเรียนของนายชนวัฒน์ สังข์ทอง และราษฎรจำนวน ๔ รายที่ตกค้างจากการอพยพออกจากพื้นที่ประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานเสด็จในกรมหลวงชุมพร ด้านทิศเหนือ และถูกจับดำเนินคดี

ฉบับที่ ๓ รายงานผลการตรวจสอบกรณีสิทธิในที่ดินของกลุ่มคนไทยพลัดถิ่น บริเวณโครงการที่จะสร้างเขื่อนท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ประเด็นการตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ชุดที่ ๒ พิจารณาเบื้องต้นจากความต้องการพยานหลักฐานของผู้ร้อง และหน่วยงาน เห็นว่าประเด็นการจับกุมราษฎรนั้น รัฐอ้างว่าเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่า ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดประเด็นการตรวจสอบ ดังนี้

๑. ผู้ร้องได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทจริงหรือไม่ อย่างไร

๒. การดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากได้ผู้แทน ของกรมป่าไม้ ในพื้นที่พิพาท ถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร

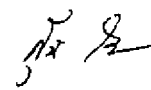
การดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ชุดที่ ๒

๑. คณะกรรมการฯ ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่หมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๗ ตำบลสองพี่น้อง อำเภوتاแซะ จังหวัดชุมพร เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๐

๒. คณะกรรมการฯ ประชุมรับฟังพยานหลักฐานเพิ่มเติม และการชี้แจงของผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่ห้องประชุมเกาะมัดตรา ศาลากลางจังหวัดชุมพร มติที่ประชุม

๑) ให้จังหวัดทำหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทบทวนพื้นที่ชาวบ้านอยู่มาก่อนที่จะประกาศพื้นที่โซนซีให้กับชาวบ้านเพื่อเป็นที่ทำกิน

๒) ให้ปฎิรูปที่ดินจังหวัดและผู้แทนหน่วยงานด้านป่าไม้เข้าไปชี้แจงชาวบ้านทุกรายอย่างเป็นทางการให้เข้าใจถึงสภาพที่ดินที่รื้อออกส.ป.ก. ทั้งนี้ภายใน ๑ เดือน

๓. ในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐ คณะอนุกรรมการฯ ประชุมรับฟังคำชี้แจงจากทุกฝ่ายเพิ่มเติม ที่ห้องประชุมเกาะพิทักษ์ ศาลากลางจังหวัดชุมพร มติที่ประชุม

๑) จังหวัดชุมพรจัดประชุมหาทางแก้ไขปัญหาเรื่องการขออนุญาตส.ป.ก ๔-๐๑ ที่มีปัญหาซ้อนทับกับพื้นที่สวนป่า โดยจะเชิญผู้ร้องนางฉลวย จันทร์ช่วง และผู้ที่ยังไม่ได้รับ ส.ป.ก.ร่วมประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือหากมีผู้ร้องจำนวนมากหลายราย จังหวัดไปประชุมในพื้นที่ โดยขอให้ส.ป.ก.ตรวจสอบจำนวนผู้เดือดร้อน

๒) ให้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมพร (ทสจ.) จัดส่งข้อมูลศูนย์ฟื้นฟูพื้นที่ วนดภัยพิบัติให้คณะอนุกรรมการฯ

๔. ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ คณะอนุกรรมการฯ ประชุมรับฟังคำชี้แจงจากทุกฝ่ายเพิ่มเติม ที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มติที่ประชุม

๑) ให้จังหวัดตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อมูลปัญหาความเป็นมาของพื้นที่พิพาทให้ชัดเจน คณะทำงานประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานป่าไม้ ผู้แทนจาก ส.ป.ก. ผู้แทนจากโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ผู้แทนจากอำเภอและผู้ร้อง

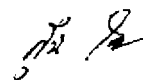
๒) ขอให้หัวหน้าโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ส่งหลักฐานของราษฎรที่มีเอกสาร ส.ป.ก.หรือหลักหมุด ส.ป.ก.ในที่ดินทำกินที่ซ้อนทับกับพื้นที่สวนป่าของโครงการฯ จำนวน ๑๐ รายให้คณะอนุกรรมการฯและปฏิรูปที่ดินจังหวัดและส.ป.ก.ส่วนกลาง เพื่อใช้ตรวจสอบ รวบรวมนำเสนอระดับนโยบายต่อไป

การรับฟังข้อเท็จจริง

๑. คำชี้แจงจากผู้ร้อง

นางวัชร จันทร์ช่วง ผู้ร้องได้ชี้แจงว่า นางฉลวยฯ ได้เข้ามาอาศัยจับจองที่ดินตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ โดยเข้ามาตามเส้นทางชักรากไม้ในอศิต ในช่วงแรกได้ปลูกข้าวไร่ แดง และต่อมาได้ปลูกกาแฟ ในปี ๒๕๒๖ นายวัน จันทร์ช่วง พ่อสามี (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ได้ยื่นขอสิทธิทำกินในป่าสงวนแห่งชาติ ป่ารับร่อและป่าตลุย ที่หมู่ที่ ๔ ตำบลตลุย อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ตั้งแต่วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ โดยผู้ร้องได้นำเอกสารสำเนาใบตอบรับคำขอหนังสือสิทธิทำกินในป่าสงวนแห่งชาติ ป่ารับร่อและตลุย รับเลขที่ ๕๕๒ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ลงชื่อในใบตอบรับโดยนายอตุลย์ คงเจริญ เจ้าหน้าที่งานป่าไม้ ๔ มาเป็นหลักฐานเอกสารยืนยันการครอบครองที่ดิน

หลังจากนั้นในปี ๒๕๓๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดให้ที่ดินที่ยื่นขอสิทธิทำกินดังกล่าว อยู่ในเขตระวางที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งผู้ร้อง มีหลักฐานเป็นแผนที่คันร่างแสดงรายการรังวัดสำรวจรังวัดกระจายสิทธิการถือครองที่ดิน

กลุ่มที่ ๔๔๐ โครงการป่ารับรอง-สลุย อ.ท่าชะงะ จ.ชุมพร ระบุชื่อ นายมนัส ปณิตจิตต์ นายช่างจัดวาง เป็นผู้รังวัด ได้รังวัดเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๒ มีระบุเนื้อที่ที่ดินของผู้ร้อง จำนวน ๗๗ ไร่ ๑ งาน ๕๐ ตารางวา

ในปี ๒๕๓๒ เกิดพายุไต้ฝุ่นเกย์พัดผ่านพื้นที่อำเภอท่าชะงะ ทำให้พืชผลอาสินในที่ดินของ นางฉลวยฯ ได้รับความเสียหายจากพายุเกย์ ต้องเริ่มต้นปลูกสร้างพืชผลอาสินใหม่อีกครั้ง โดยเริ่มต้นปลูกข้าว กาแฟ ก้อยน้ำว่า และปลูกไผ่รวกเป็นแนวเขตที่ดิน รวมทั้งปลูกพืชล้มลุกอื่น ๆ เช่น ขิง แดง หมุนเวียนไป

ปี ๒๕๓๖ โครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ได้ตัดถนนผ่านที่ดินพิพาท เพื่อถลำถึงกถำไผ่มาปลูกในพื้นที่ป่า ทำให้ที่ดินพิพาทถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน โดยส่วนแรกมีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่ และส่วนที่สองมีเนื้อที่ประมาณ ๒๐ กว่าไร่ และโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ได้ปลูกป่าทับที่ดินแปลงพิพาทในเนื้อที่ประมาณ ๒๐ กว่าไร่ ซึ่งปี ๒๕๓๖ เป็นปีเดียวกันกับที่นายวัน จันทรช่วงพ่อสามี ได้เสียชีวิต ทำให้นางฉลวยฯ ซึ่งในขณะนั้นตกอยู่ในภาวะที่สูญเสียผู้นำครอบครัว จึงไม่กล้าที่จะเข้าไปทำกินในที่ดินแปลงดังกล่าว

ต่อมาในปี ๒๕๔๕ นางฉลวยฯ ได้แจ้งต่อนายเสนห์ (ไม่ทราบนามสกุล) หัวหน้าโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ในสมัยนั้น ว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ระหว่างการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. เพื่อขอเข้าทำกินในที่ดินแปลงดังกล่าว และเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๕ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ออกเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ ในที่ดินพิพาทเนื้อที่ ๕๐ ไร่ ให้กับนางฉลวยฯ โดยได้แบ่งที่ดินออกเป็น ๒ แปลง และกระจายสิทธิถือครองทำประโยชน์ที่ดินให้กับนายสุชาติ จันทรช่วง บุตรชายของนางฉลวยฯ คนที่ ๑ จำนวนเนื้อที่ ๒๕ ไร่ และนายพิชัย จันทรช่วง บุตรชายของนางฉลวยฯ คนที่ ๒ จำนวนเนื้อที่ ๒๕ ไร่ ส่วนที่ดินพิพาทเนื้อที่ประมาณ ๒๐ กว่าไร่ ยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.

ปัจจุบันที่ดินแปลงพิพาทดังกล่าว ยังมีหลักหมุด ส.ป.ก. ฝังอยู่ที่ในเขตแดนที่ดินเป็นหลักฐานยืนยันในพื้นที่ว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในเขต ส.ป.ก. และยังปรากฏร่องรอยการทำประโยชน์ มีกอไผ่รวกที่ปลูกเป็นแนวเขตที่ดิน มีคันไธ ซึ่งเป็นไม้ยืนต้นที่ปลูกขึ้นมายังหลงเหลือให้เห็นในที่ดินแปลงดังกล่าว

๒. การคำชี้แจงจากผู้ถูกร้อง

โครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ กรมป่าไม้

นายประมวล ชันทะธง หัวหน้าโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ชี้แจงเป็นหนังสือ ที่ ทส. ๐๕๐๖.๒๒๘/๖๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐ พร้อมเอกสารสำเนาโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ และแผนที่แปลงปลูกป่าว่า บริเวณที่นางฉลวย

จันทร์ช่วง และบุตรชายกับพวกถูกแจ้งความดำเนินคดีเป็นแปลงปลูกป่าปี ๒๕๓๖ ของหน่วยปลูกป่า รับผิดชอบ - สถอย ที่ ๑ ห้องที่หมู่ที่ ๔ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าแพ อยู่ในความควบคุมดูแลรับผิดชอบ ของโครงการฯ เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (โซนซี) และเป็นต้นน้ำลำธารของเขื่อนท่าแพ ซึ่งการปลูกสร้าง สวนป่าของโครงการเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๓๓

นางฉลวย จันทร์ช่วงและบุตรชายถูกเจ้าหน้าที่ตักเตือนมาหลายครั้งแล้วตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ เป็นต้นมา จนกระทั่งเดือนกันยายน ๒๕๔๘ เจ้าหน้าที่โครงการตรวจพบว่าสวนป่าในบริเวณดังกล่าว ถูกบุกรุก แล้ววาง ตัดต้นไม้ จุดไฟเผาแผ่ขยายเป็นวงกว้าง เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการทำลายทรัพยากร ป่าไม้ให้ได้รับความเสียหายและเสื่อมสภาพอย่างรุนแรง จึงได้นำเรื่องราวไปร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน สภ.ค. สถอย เพื่อดำเนินคดี

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๐ เจ้าหน้าที่โครงการฯ และเจ้าหน้าที่ ด.ช.ค. ที่ ๔๑๔ ได้ออกตรวจป้องกันปราบปรามและติดตามผลในบริเวณดังกล่าวพบนายสุชาติ จันทร์ช่วง นายพิชัย จันทร์ช่วง และนายเล็ก แสงผ่อง กำลังใช้เครื่องตัดหญ้า และมีงอบทำการแผ้วถางวัชพืชอีก จึงได้ ดำเนินการจับกุมดำเนินคดี

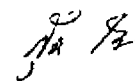
บริเวณที่เกิดเหตุอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นป่าอนุรักษ์ เป็นต้นน้ำลำธารและที่สำคัญเป็น สวนป่าที่รัฐลงทุนปลูกสร้างไว้ การบุกรุกครอบครองจะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

สำหรับพื้นที่โครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ตามหลักฐานเอกสาร แนบที่ส่งมานั้น ได้ระบุความเป็นมาของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ว่า จากการที่จังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์และระนอง ประสบภัยและอุทกภัยอันเนื่องมาจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ เมื่อปี ๒๕๓๒ รัฐบาลในสมัยนั้นได้มีนโยบายให้จัดทำแผนหลักฟื้นฟูการเกษตร ในพื้นที่ ประสบภัยไต้ฝุ่นเกย์ และกรมป่าไม้ก็ได้เสนอโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ เข้าในแผนหลักฟื้นฟูการเกษตรดังกล่าว ต่อมาในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๓๓ คณะรัฐมนตรีจึง ได้มีมติเห็นชอบในหลักการแผนหลักฟื้นฟูการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยไต้ฝุ่นเกย์ ซึ่งรวมถึงโครงการ ฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ โดยให้ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง และประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมลงอันเนื่องมาจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ที่ได้ทำลายจนเสียหายให้เป็น พื้นที่ป่าสมบูรณ์ต่อไปโดยเร็ว

๒. เพื่อยับยั้งการบุกรุกทำลายป่าและการยึดครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยการปลูก ป่าให้เป็นพื้นที่ป่าไม้ต่อไป

๓. เพื่อสร้างงานอาชีพของชาวบ้านให้มีรายได้ จากการจ้างงานในการปลูกสร้างสวนป่า การ เพาะชำกล้าไม้ และการสร้างถนนป่า ไม้ให้มีรายได้สามารถเลี้ยงตัวเอง และจุนเจือครอบครัวโดยไม่ต้องบุกรุกทำลายป่าไม้ เพื่อทำกินและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๔. เพื่อสนับสนุนกล้าไม้แก่ประชาชนทั่วไป และประชาชนที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ สามารถนำไปปลูกเป็นไม้ให้ร่มเงา ไม้ประดับ ไม้ใช้สอย ไม้ให้ดอกและผล อันจะเป็นประโยชน์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการอุปโภคและบริโภค อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้จากผลที่เก็บเกี่ยวได้ด้วย

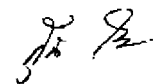
พื้นที่ที่ปลูกต้นไม้เพื่อฟื้นฟูสภาพป่า ดำเนินการในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่ารับร้อ-สลุย ป่าน้ำตกกะเปาะ ป่าพระกระจิง และป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา อำเภอท่าชะ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร คือ

- ป่าสงวนแห่งชาติป่ารับร้อ-สลุย มีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมประมาณ ๔๘,๘๓๕ ไร่
- ป่าสงวนแห่งชาติน้ำตกกะเปาะ มีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมประมาณ ๑๓,๐๗๓ ไร่
- ป่าพระกระจิงและป่าชายเลนอ่าวทุ่งมหา มีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมประมาณ ๑๐,๘๑๗ ไร่

นายประมวล ชันทะสง ซีแจ้งด้วยวาจาเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ เกิดตามมติคณะรัฐมนตรี ปี ๒๕๓๓ เพื่อกำหนดกิจกรรมในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าสงวนฯ ที่ได้รับความเสียหายจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ เมื่อปี ๒๕๓๒ จากนั้นได้อนุมัติโครงการ มีแผนงานว่าปลูกป่าปีละเท่าไร เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ ได้รับงบประมาณมาจนถึงปี ๒๕๓๘ รวมเป็นระยะเวลา ๕ ปี ดำเนินการปลูกป่ามาทุกปีตามแผนงาน หลังจากนั้นก็ได้ปลูกป่าเพิ่มแต่อย่างใด เนื่องจากเปลี่ยนรัฐบาลรวมเนื้อที่ที่ปลูกได้ทั้งหมด ๕,๖๐๐ ไร่ จากแผนงานที่จะปลูกจำนวน ๖๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งแปลงปลูกป่าที่ปลูกป่าเสร็จแล้ว ก็จะดำเนินการรังวัดจัดทำแผนที่ส่งให้กรมป่าไม้ขึ้นทะเบียนสวนป่า

ขอบเขตพื้นที่ฟื้นฟูของโครงการฯ ได้ยึดตามแผนที่ป่าสงวนแห่งชาติตามท้ายประกาศกฎกระทรวง พื้นที่ในความรับผิดชอบที่ต้องฟื้นฟู คือ บริเวณป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับความเสียหายจากพายุที่พัดผ่าน ป่ารับร้อ-สลุย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า ไม่มีครัวเรือนตั้งอยู่ ไม่ได้ระบุเนื้อที่ เนื่องจากเป็นไปตามแผนที่ที่มีการสำรวจเบื้องต้นไว้ และไม่ทราบเรื่องการประกาศขุดปฏิรูปที่ดิน ครอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่ารับร้อ-สลุย

มีกรณีพิพาทราษฎรในพื้นที่โครงการปลูกป่าฯ มีใบ ส.ป.ก หรือหลักหมุด ส.ป.ก. ไม่เกิน ๑๐ ราย แต่ไม่เคยมีการจับกุม เพราะราษฎรไม่กล้าตัดไม้ เคยมีการขออนุญาตตัดไม้ แต่ทางหน่วยงานเองก็ไม่มีอำนาจตัดสินใจ สำหรับกรณีนางฉลวย จันทร์ช่วง โครงการฯ ไม่ทราบว่ามิหลัก ส.ป.ก. อยู่ในพื้นที่

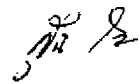
๓. คำชี้แจงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรและสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๓.๑ นายกระแต จันทรงนิ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร ซึ่งแจ้งด้วยวาจาเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดชุมพร ว่า สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้รับมอบพื้นที่บริเวณตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพรจากกรมป่าไม้เมื่อปี ๒๕๓๓ และปี ๒๕๓๖ ได้ดำเนินการจัด ส.ป.ก.ให้กับราษฎรไปแล้วบางส่วน ส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการคือเป็นพื้นที่โซนซี และพื้นที่บางส่วนมีการจัด ส.ป.ก. ก่อนกันพื้นที่ป่าคิงกรมป่าไม้ จำนวนประมาณ ๕,๐๐๐ ไร่ ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป่าไม้และสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกับคิงกรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่หากพบว่าพื้นที่ใดเป็นป่าสมบูรณ์ต้องกันคิงกรมป่าไม้ สำหรับพื้นที่คาบเกี่ยว มีแนวทางในการกำหนดเขตปรับพื้นที่ให้เป็นเส้นเดียวกัน มีนโยบาย คือ พิจารณาพื้นที่ที่ควรกันออก รวมทั้งลงพื้นที่ด้วย

นายกระแต จันทรงนิ ซึ่งแจ้งด้วยวาจาพร้อมเอกสารเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดชุมพร ว่า กรณีที่ดินของนางฉลวย จันทรวงศ์ ได้สอบถามไปยังโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวอดภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ได้รับการรายงานว่าเรื่องแนวเขตที่ดินของนางฉลวยฯ กับพื้นที่ปลูกป่าของโครงการฯ ยังเป็นปัญหาอยู่ เพราะลักษณะพื้นที่เป็นสวนป่า และแปลงที่ดินกันมีการออก ส.ป.ก.๕-๐๑ ไปแล้ว ส.ป.ก. มีการทำแนวเขตใหม่เมื่อปี ๒๕๔๔ พบว่า ที่ดินของนางฉลวยฯ อยู่ในเขตปฏิรูป แต่อยู่นอกพื้นที่ดำเนินการ จึงไม่ได้มีการดำเนินการออก ส.ป.ก.ให้นางฉลวยฯ และราษฎรรายอื่น เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ต้องกันคิงกรมป่าไม้ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป่าไม้และ ส.ป.ก.

นายสมปอง อินททอง ผู้อำนวยการกองนิติการสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ชี้แจงเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ที่ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในประเด็นที่นางฉลวยฯ เข้าใจว่าตนเองมี ส.ป.ก. และสวนป่าโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวอดภัยจากไต้ฝุ่นเกย์มาบุกรุก ว่า โดยหลักการตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินต้องมีการอธิบายให้ราษฎรทราบ โดยคามระเบียบหลักเกณฑ์ อันดับแรกที่ต้องให้รับทราบ คือ พื้นที่ที่ได้รับมอบจากกรมป่าไม้หรือพื้นที่หน่วยงานอื่น ๆ มอบให้และมีการประกาศเขต เมื่อได้พื้นที่ที่ชัดเจน ซึ่งหมายถึง แผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา ไม่ใช่ขอบเขต ซึ่งประกอบด้วยรูปแผนที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด และ ส.ป.ก. เมื่อลงทำงานในพื้นที่ จะมีแผนที่แนบท้ายนี้เป็นแนวทางในการทำงาน แต่จากอัตราส่วน ๑ ต่อ ๒๕๐,๐๐๐ ไร่ ไม่สามารถจะจับพื้นที่ได้ จึงต้องมีแผนที่อีกชุดหนึ่ง เรียกว่า ๑ ต่อ ๕๐,๐๐๐ ไร่ใช้ในการทำงาน แต่มีความคลาดเคลื่อนค่อนข้างมาก อาจถึง ๕๐ เมตร ต่อ ๑ เส้นเล็ก ๆ การลงพื้นที่ตามแผนที่ ๑ ต่อ ๕๐,๐๐๐ ได้นัดกันคน ผู้ใหญ่บ้านและราษฎรที่ครอบครองตัวของไครอยู่ตรงไหน ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหา จะมีเฉพาะส่วนขอบ ๆ ของพื้นที่ จากผลของความคลาดเคลื่อนดังกล่าว เมื่อมีการนำชี้โดยเจ้า

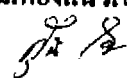

ของที่ดินทำให้พื้นที่ที่น่าจะมีโอกาสที่จะอยู่ได้ทั้งในและนอกเขต โดยไม่สามารถระบุได้ว่าอยู่ในหรือนอกเขต หลังจากนั้นระยะหนึ่ง ส.ป.ก. จะมีการทบทวนว่ามีที่ดินจัดแล้วเป็นเท่าไร ยังไม่จัดอีกเท่าไร ปัญหานี้จะเกิดขึ้นทั่วประเทศ และมีความแตกต่างกันไป โดยอาจมีการอะลุ่มอล่วยกันไปแล้วแต่พื้นที่บางพื้นที่ก็มีการจับกุมกัน ซึ่งต้องว่ากันไปตามคดี หรือตกลงกัน กรณีของจังหวัดชุมพรอาจเป็นไปได้ว่า ครั้งแรกคิดว่าอยู่ในเขต ส.ป.ก. แต่เมื่อทบทวนแล้วอยู่นอกเขต แต่กรณีปัญหานี้อยู่ในนโยบายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ให้นโยบายเมื่อปี ๒๕๔๘ เกี่ยวกับการริเซฟ เพื่อปรับปรุงแนวเขต ซึ่งมีหลักเกณฑ์ว่าพื้นที่ที่อาจได้ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ในช่วงเดิมก็ต้องนำมาปรับปรุง แต่ก็ยังไม่ได้ดูแลแนวเขตด้วย โดยขอให้มีการปรับปรุงเขตป่าไม้ให้ครอบคลุมพื้นที่ ส.ป.ก. ดำเนินการดังกล่าวด้วย เว้นแต่เป็นพื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๗ ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ได้อนุมัติให้ ส.ป.ก. นำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งมาปฏิรูปที่ดินได้เฉพาะพื้นที่ที่ราษฎรถือครองทำกินแล้ว สำหรับกรณีของนางฉลวย จันทรวงศ์ ซึ่งมีที่ดินจำนวน ๗๗ ไร่ อาจเป็นไปได้ตามที่ได้อ้างแล้ว

๓.๒ สถาบันการวิจัยและพัฒนา ได้ชี้แจงเป็นหนังสือ ที่ ขท.๐๔๒๕.๑/๔๗๒๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ ว่า มีคดีที่นายประมวศ จันทะธง หัวหน้าโครงการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ เมื่อปี ๒๕๓๒ ผู้กล่าวหาคดีที่มีพื้นที่เกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่ารับร้อ-สตูล ซึ่งจุดเกิดเหตุอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่ารับร้อ-สตูล มีจุดเกิดเหตุหมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๗ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร ซึ่งบางพื้นที่ผู้ต้องหาได้เข้าจับจองก่อนที่สวนป่าฯ จะเข้าทำโครงการฟื้นฟูสภาพป่าและบริเวณใกล้เคียงบางแปลงมีการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ กันบ้างแล้ว ส่วนที่ถูกจับกุมดำเนินคดีคือการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.๔-๐๑ รวมผู้ต้องหาที่ถูกดำเนินคดีในเขตหมู่ที่ ๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลสองพี่น้อง อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร รวม ๑๔ ราย ซึ่งพนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งฟ้อง ๑๓ ราย และสั่งไม่ฟ้อง ๑ ราย

๓.๓ จังหวัดชุมพร ได้ชี้แจงเป็นหนังสือ ที่ ขท.๐๐๑๑/๑๕๖๕ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ว่า จังหวัดชุมพร โดยสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร (ส.ป.ก.ชุมพร) ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงพื้นที่บริเวณดังกล่าวแล้วปรากฏว่าในท้องที่อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เขตปฏิรูปที่ดินทั้งอำเภอ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๑ ส.ป.ก.ได้เข้าสำรวจรังวัดที่ดินซึ่งนางฉลวย จันทรวงศ์ ครอบครองและทำประโยชน์ตามหลักฐานแผนที่ดินร่วนกลุ่มที่ ๔๘๐ ที่ดินแปลงเลขที่ ๑ เนื้อที่ ๗๗-๒-๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๒ ต่อมาเมื่อ ๒๕๔๘ ส.ป.ก.ได้มีการปรับปรุงระวางแผนที่ที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ปรากฏว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน

อนึ่งนโยบายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้วางหลักเกณฑ์ปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ (Reshape) เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๘ เพื่อแก้ไขปัญหาการทับซ้อนในที่ดินของหน่วยงานรัฐต่าง ๆ โดยกำหนดแนวเขตพื้นที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐ จะต้องมียิงแนวเขตเดียว

ในส่วนของ ส.ป.ก.พื้นที่ใดที่มีการออกเอกสารสิทธิเป็น ส.ป.ก. ๔-๐๑ และได้แจกจ่ายให้แก่ประชาชนใช้เป็นพื้นที่ทำกินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินไปก่อนแล้ว แต่ปรากฏต่อมาในภายหลังว่าเป็นการดำเนินงานนอกเขตป่าเสื่อมโทรมที่กรมป่าไม้ส่งมอบพื้นที่ ให้ ส.ป.ก.ดำเนินงานขอให้ปรับปรุงแนวเขตป่าไม้ครอบคลุมพื้นที่ที่ ส.ป.ก. ดำเนินการดังกล่าวด้วย เว้นแต่เป็นพื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๙ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนมิให้ต้องได้รับผลกระทบหรือถูกสิทธิในการปรับปรุงเขตในส่วน of คณะกรรมการปรับปรุงเขตพื้นที่ป่าไม้ (Reshape) ระดับจังหวัดมีความเห็นว่า กรณีที่ ส.ป.ก.รังวัดที่ดินเพื่อเตรียมการปฏิรูปที่ดิน หากอยู่นอกพื้นที่ที่กรมป่าไม้มอบให้ ส.ป.ก. และถ้าที่ดินดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินก็ขอให้กันพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก. ดำเนินการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้เกษตรกรต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพรและสถานีตำรวจภูธรตำบลสตูลทราบแล้วด้วย

ความเห็นของคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่าชาติที่ ๒

จากการรับฟังพยานหลักฐานต่าง ๆ จากทุกฝ่าย คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นตามประเด็นตรวจสอบ ดังนี้

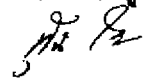
ประเด็นที่ ๑. ผู้ร้องได้ครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินแปลงพิพาทหรือไม่ อย่างไร

จากการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการฯ พบว่า

๑) ปี ๒๕๒๖ นายวัน จันทร์ช่วง บิดาสามีของผู้ร้อง (ปัจจุบันได้เสียชีวิตแล้ว) ได้ยื่นขอสิทธิทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติในที่ดินแปลงพิพาทกับทางหน่วยงานป่าไม้ และได้รับใบตอบรับคำขอหนังสือสิทธิทำกินในป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดิบร้อและสลุย รับเลขที่ ๕๕๒ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

๒) ปี ๒๕๓๑ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ท้องที่อำเภอท่าแซะ เป็นเขตปฏิรูปที่ดินทั้งอำเภอ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๑ และที่ดินพิพาทก็ได้รับการสำรวจรังวัดจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ดังที่ปรากฏในแผนที่คันร่าง กลุ่มที่ ๔๘๐ ที่ดินแปลงเลขที่ ๑ เนื้อที่ ๗๙-๒-๕๐ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๒ และในพื้นที่ยังพบหลักฐาน ส.ป.ก. ที่ปักแสดงแนวเขตที่ดิน และร่องรอยการทำประโยชน์ โดยมีหลักฐานดินไม้ เช่น ส้มโอ และ ไม้รวก

๓) ปี ๒๕๓๒ เกิดวาตภัยพายุไต้ฝุ่นเกย์ ทำให้ที่ดินพิพาทได้รับความเสียหาย และในปี ๒๕๓๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการแผนฟื้นฟูการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ รวมถึง โครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาตภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ที่เสนอโดยกรมป่าไม้ เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมลง อันเนื่องมาจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ ในปี ๒๕๓๖ โครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาตภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ได้ตัดถนนผ่านที่ดินพิพาท เพื่อลำเลียงกล้าไม้มาปลูกใน

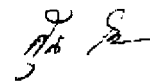

พื้นป่าทำให้ที่ดินพิพาทถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน โดยส่วนแรกมีเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่ และส่วนที่สองมีเนื้อที่ประมาณ ๒๐ กว่าไร่ และโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ได้ปลูกป่าทับที่ดินแปลงพิพาทในเนื้อที่ประมาณ ๒๐ กว่าไร่ ทำให้ผู้ร้องไม่สามารถเข้าไปทำกินในที่ดินพิพาทที่ถูกโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ปลูกป่าทับได้

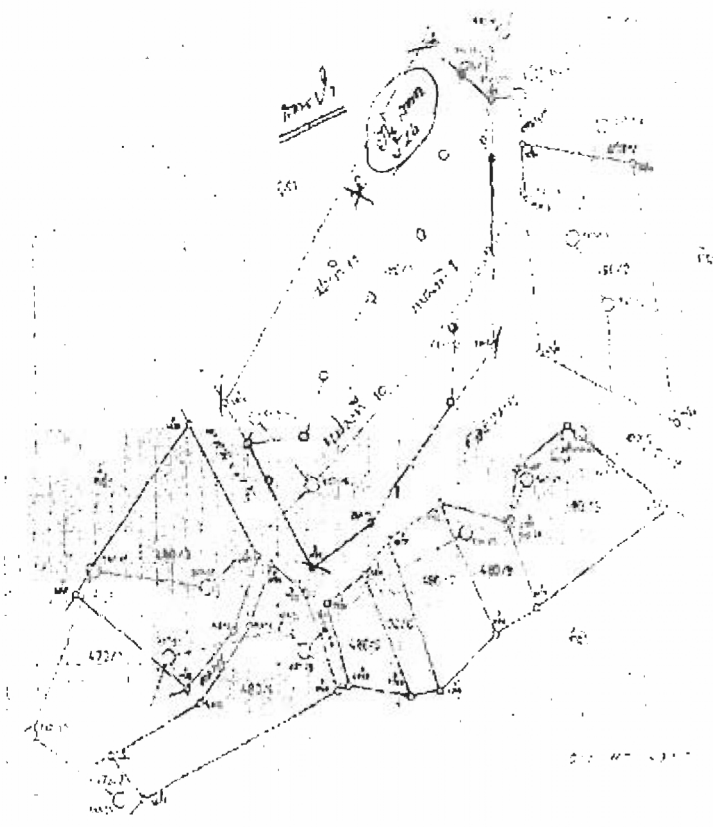
๔) ปี ๒๕๔๕ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ออกเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ ในที่ดินพิพาทตามแผนที่ดินร่างเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๒ จำนวนเนื้อที่ ๕๐ ไร่ และได้แบ่งการกระจายสิทธิออกเป็น ๒ แปลง แปลงละ ๒๕ ไร่ โดยแปลงแรกนายสุชาติ จันทร์ช่วง เป็นผู้รับสิทธิ และแปลงที่ ๒ มีนายพิชัย จันทร์ช่วง เป็นผู้รับสิทธิ ส่วนที่ดินพิพาทบริเวณที่ถูกโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ปลูกป่าทับประมาณ ๒๐ กว่าไร่ ยังไม่ได้มีการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ซึ่งผู้ร้องได้พยายามขอให้ออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ในที่ดินแปลงดังกล่าว เพื่อผู้ร้องจะกลับเข้าไปทำกินได้ แต่ก็ยังไม่มีการออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ให้ ต่อมาผู้ร้องทราบในภายหลังว่า มีการปรับปรุงระวางแผนที่ที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินในปี ๒๕๔๘ ที่ดินพิพาทแปลงดังกล่าว ได้ถูกกันออกภายใต้บันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป่าไม้และสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๘ เนื่องจากมีสภาพเป็นป่า

ดังนั้นพิจารณาจากเอกสารใบตอบรับคำขอหนังสือสิทธิทำกินในป่าสงวนแห่งชาติป่าบริเวณและตลิ่ง และแผนที่ดินร่าง กลุ่มที่ ๔๘๐ ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งอยู่ในระหว่างเตรียมการออกเอกสาร ส.ป.ก.๔-๐๑ ให้กับผู้ร้อง ประกอบกับสภาพข้อเท็จจริงในพื้นที่ มีร่องรอยการทำประโยชน์ โดยมีหลักฐานดังนี้ เช่น สัมโอ ไร่รวก เป็นต้น จึงทำให้เชื่อได้ว่าผู้ร้องได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทจริงตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ เป็นต้นมา และถ้าหากไม่มีการกันพื้นที่พิพาทออกตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป่าไม้และสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติในการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๓๘ ผู้ร้องก็จะได้รับเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑

ซึ่งภาพแผนที่ดินร่างของผู้ร้องและของ ส.ป.ก. ปรากฏแนบท้าย ดังนี้

แผนที่ดิน
 1. ชื่อที่ดิน
 2. เลขที่ดิน
 3. เลขโฉนด
 4. เลขที่โฉนด
 5. เลขที่โฉนด
 6. เลขที่โฉนด
 7. เลขที่โฉนด
 8. เลขที่โฉนด
 9. เลขที่โฉนด
 10. เลขที่โฉนด

เลขที่โฉนด	เนื้อที่	ราคา	จำนวน	รวม	หมายเหตุ
100/1	100	100	100	100	
100/2	100	100	100	100	
100/3	100	100	100	100	
100/4	100	100	100	100	
100/5	100	100	100	100	
100/6	100	100	100	100	
100/7	100	100	100	100	
100/8	100	100	100	100	
100/9	100	100	100	100	
100/10	100	100	100	100	

แผนที่ดินร่างของผู้ร้อง

[Signature]

ฉบับร่าง: ๗ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘

แผนที่ด้านร่างของ ส.ป.ก.

**ประเด็นที่ ๒. การดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบ
วาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ของกรมป่าไม้ ในพื้นที่ที่พิพาทถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องหรือไม่ อย่างไร**

จากการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการฯ พบว่า กรมป่าไม้ได้เสนอโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาค
ใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ เข้าในแผนหลักฟื้นฟูการเกษตรในพื้นที่ประสบวาทภัยไต้ฝุ่นเกย์ ต่อ
มาคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๓๓ เห็นชอบในหลักการแผนหลักฟื้นฟูการ
เกษตรในพื้นที่ประสบวาทภัยไต้ฝุ่นเกย์ ซึ่งรวมถึงโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบวาทภัยจากไต้
ฝุ่นเกย์ ที่เสนอโดยกรมป่าไม้

กช ก

อำเภอท่ามะเข้ จังหวัดชุมพร เป็นพื้นที่ประสบภัยพายุไต้ฝุ่น และเป็นพื้นที่เป้าหมายในการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมลงอันเนื่องมาจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ซึ่งการดำเนินการปลูกฟื้นฟูสภาพป่า ได้ดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่ารับร่อ-สตย โดยกำหนดแต่เพียงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม แต่ไม่ระบุขอบเขตที่ชัดเจนและไม่ระบุขนาดพื้นที่ของโครงการฯ อีกทั้งไม่ได้สำรวจการถือครองและทำประโยชน์ที่ดินของประชาชน โดยเฉพาะที่ดินของผู้ร้อง ก่อนการดำเนินการปลูกป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ จนทำให้ผู้ร้องต้องสูญเสียสิทธิในที่ดินแปลงพิพาท

ดังนั้น คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า ผู้ร้องได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทจริงตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ เป็นต้นมา และการดำเนินการปลูกป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ในพื้นที่พิพาท ถือเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้องตามมาตรา ๔๘ แห่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐

มติคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ชุดที่ ๒

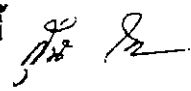
คณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการที่ดินและป่า ชุดที่ ๒ มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่า ผู้ร้องได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงพิพาทจริงตั้งแต่ปี ๒๕๒๖ จริง โดยผู้ร้องมีใบตอบรับคำขอหนังสือสิทธิทำกินในป่าสงวนแห่งชาติ ป่ารับร่อและสตย และแผนที่ดินร่าง กลุ่มที่ ๔๘๐ ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และพื้นที่มีร่องรอยการทำประโยชน์ และการดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบภัยจากไต้ฝุ่นเกย์ ของกรมป่าไม้ ในพื้นที่พิพาท ถือเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินของผู้ร้อง

จึงกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหา

๑. ให้กรมป่าไม้ปรับปรุงและกันแนวเขตพื้นที่สวนป่าของโครงการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ออกจากที่ดินของผู้ร้องและประชาชนรายอื่น ที่มีหลักฐานการสำรวจรังวัดกระจายสิทธิถือครองที่ดินตามแผนที่ดินร่างเมื่อปี ๒๕๓๒ ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๒. ให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้รับรองสิทธิของผู้ร้องและประชาชนที่มีปัญหาเดียวกัน ที่ได้รับการสำรวจรังวัดกระจายสิทธิถือครองที่ดินตามแผนที่ดินร่าง ปี ๒๕๓๒ ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยคำนึงถึงสิทธิการครอบครองและความมั่นคงในที่ดินของประชาชน ทั้งนี้ให้ดำเนินการภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่รับรายงานฉบับนี้

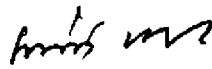

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาล

กรณีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ การดำเนินการใด ๆ เพื่อฟื้นฟู ต้องคำนึงถึงสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิในการครอบครองที่ดินเดิม รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่

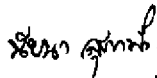
มติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ในการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติเห็นชอบกับมติของคณะอนุกรรมการสิทธิในการจัดการ ที่ดินและป่า ชุดที่ ๒

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

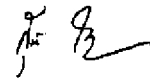

(นางสาวนันทา สุภาพงษ์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายประดิษฐ์ เจริญไทยทวี)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

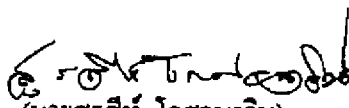

(นางสุนิ ไชยรส)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายสุทิน นพเกตุ)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นายสุรสิทธิ์ โกศลนาวัน)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(คุณหญิงอัมพร มีสุข)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(นางสาวอาทร วงษ์ตั้งษ์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑